

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ แต่ไม่เป็นนิติบุคคลทำให้มีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินกิจการ ประกอบกับการผลิตบุหรี่ซิการ์เรตเป็นกิจการผูกขาดของรัฐสมควรดำเนินการโดยนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ คือ การยาสูบแห่งประเทศไทย (ยสท.) โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการการยาสูบแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ) ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและซ้จัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและควบคุมมาตรฐานการผลิต โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผู้ว่าการการยาสูบแห่งประเทศไทย (ผู้ว่าการ) มีหน้าที่บริหารกิจการของ ยสท. ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด จึงได้ตราพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) กำหนดลักษณะของตราเครื่องหมายของ ยสท. ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดเครื่องหมายของการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ให้ ยสท. เป็นรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดกระทรวงการคลัง

(๓) ให้ ยสท. มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุหรี่ซิการ์เรตซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และการกระทำการอื่นที่เกี่ยวข้องได้

(๔) ให้ ยสท. สามารถจัดหารายได้จากการประกอบกิจการของตนเอง

(๕) ให้การดำเนินงานของ ยสท. อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

(๖) ให้การบริหารงานภายในของ ยสท. ดำเนินการโดยผู้ว่าการ

(๗) กำหนดให้พนักงานและลูกจ้าง ยสท. มีสิทธิร้องทุกข์และได้รับการสงเคราะห์เพื่อสวัสดิการตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่และอำนาจกำกับและควบคุมกิจการโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ยสท.

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

เพื่อให้ ยสท. มีการดำเนินกิจการการผลิตบุหรี่ซิการ์เรต ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะและกำหนดให้มีคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการอันจะส่งเสริม

การพัฒนาศักยภาพในเชิงอุตสาหกรรมและจัดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ จึงได้ให้มีพระราชบัญญัติการยาสูบแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ให้จัดตั้งการยาสูบขึ้น เรียกว่า “การยาสูบแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ยสท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษ “Tobacco Authority of Thailand” เรียกโดยย่อว่า “TOAT” และกำหนดให้ยสท. เป็นนิติบุคคล (มาตรา ๕ และ มาตรา ๖)

(๒) ยสท. มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบุหรี่ยิกาแรตซึ่งเป็นกิจการผูกขาดของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต การประกอบอุตสาหกรรมและดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับยาสูบ ใบยา หรือผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นทั้งในและนอกราชอาณาจักร การรับจ้างผลิตยาสูบเพื่อส่งออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร ตลอดจนกำหนดอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ ยสท. (มาตรา ๗ และมาตรา ๘)

(๓) กำหนดให้มีคณะกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติด้านความรู้ความเชี่ยวชาญ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการอื่น โดยให้มีหน้าที่และอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ ยสท. และให้ได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๙)

(๔) วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าการและกำหนดให้ผู้ว่าการมีหน้าที่บริหารกิจการของยสท. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด โดยมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของ ยสท. และเป็นผู้แทนของ ยสท. ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ทั้งนี้ การมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่ผู้ว่าการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด หรือในกรณีที่ตำแหน่งว่างลงและยังมิได้มีการแต่งตั้งผู้ว่าการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานในระดับรองผู้ว่าการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน แต่ในกรณีที่ไม่มีรองผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน โดยผู้รักษาการแทนมีหน้าที่และอำนาจอย่างเดียวกับผู้ว่าการ (มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๕)

(๕) พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๗)

(๖) ให้ ยสท. จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงาน ลูกจ้าง และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย ตาย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๘)

(๗) ให้ ยสท....

(๓) ให้ ยสท. จัดทำงบประมาณประจำปีโดยจำแนกเงินที่จะได้รับในปีหนึ่งๆ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (มาตรา ๒๙)

(๔) รายได้ที่ ยสท. ได้รับจากการดำเนินงานในปีหนึ่งๆ ตกเป็นของ ยสท. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ แล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๓๐)

(๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ยสท. และให้ ยสท. นำเรื่องเสนอรัฐมนตรีในกรณีที่จะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗)

(๑๐) กำหนดการดำเนินการที่ ยสท. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการได้ เช่น โครงการลงทุนที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป การกู้ยืมหรือให้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเกินคราวละหนึ่งร้อยล้านบาท เป็นต้น (มาตรา ๓๘)

(๑๑) ให้กระทรวงการคลังโอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ และความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ไปเป็นของ ยสท. ทั้งนี้ ในส่วนของอสังหาริมทรัพย์ให้โอนเฉพาะส่วนที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน โดยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงาน โรงพยาบาลโรงงานยาสูบ หรือใช้ในกิจการของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ตามรายการที่รัฐมนตรีกำหนด ตามข้อเสนอของกรมธนารักษ์ร่วมกับโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง รวมทั้งส่วนควบและอุปกรณ์ ให้โอนไปเป็นของ ยสท. ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๓๙)

(๑๒) กำหนดให้พนักงานและลูกจ้างของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ ยสท. โดยให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเท่าที่เคยได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อน จนกว่าผู้ว่าการจะได้บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง แต่จะแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นต่ำกว่าที่ได้รับอยู่เดิมไม่ได้ (มาตรา ๔๒)

(๑๓) กำหนดให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติใช้บังคับ (มาตรา ๔๕)

หมายเหตุ - คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ